

Handboek toelaatbaarheid praktijkonderwijs

Samenwerkingsverband voortgezet onderwijs Amsterdam - Diemen

Een beschrijving van het werkproces in het Samenwerkingsverband voortgezet onderwijs Amsterdam-Diemen bij aanvraag, beoordeling en afgifte van een toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs.

Versie: december 2022

Inleiding

Met de invoering van passend onderwijs op 1 augustus 2014, hebben scholen zorgplicht gekregen; zij moeten alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een onderwijsplek bieden. Daarvoor werken reguliere en speciale scholen samen in regionale samenwerkingsverbanden. Het Samenwerkingsverband heeft sindsdien een aantal wettelijke taken. Vanaf 1 januari 2016 is ook de toelaatbaarheid naar het praktijkonderwijs (Pro) een taak van het samenwerkingsverband. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de applicatie Indigo.

Scholen die praktijkonderwijs aanbieden moeten vanaf 2016 voor 1 oktober van elk kalenderjaar de verklaring van het Samenwerkingsverband hebben waaruit blijkt dat een leerling toelaatbaar is tot praktijkonderwijs. Een school voor praktijkonderwijs mag een leerling zonder toelaatbaarheidsverklaring (TLV) niet inschrijven. De directeur van het Samenwerkingsverband VO Amsterdam-Diemen (SWV) besluit of een TLV praktijkonderwijs wordt afgegeven.

Dit handboek beschrijft* op welke wijze het Samenwerkingsverband het werkproces voor de aanvraag, beoordeling en afgifte van een TLV praktijkonderwijs organiseert. Het is primair bedoeld om scholen voor voortgezet onderwijs inzicht te geven in de procedure, zij zijn immers aanvrager.

* Het Samenwerkingsverband heeft ervoor gekozen een compact en gebruiksvriendelijk handboek te schrijven waarin verwijzingen naar wetsartikelen niet (steeds) zijn opgenomen. Dat laat onverlet dat de vigerende wet- en regelgeving wel van toepassing is.

Inhoud handboek

1. Context
2. De aanmeldroute

Bijlage 1: Landelijke criteria praktijkonderwijs

Bijlage 2: Toelichting bij het aanmeldingsformulier toelaatbaarheidsverklaring
praktijkonderwijs

I. Context

Doelgroep

De doelgroep die in aanmerking komt voor een toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs (TLV Pro) is in verschillende categorieën onder te verdelen:

- **Onderinstromers**

Dit zijn leerlingen die vanuit het primair onderwijs (inclusief speciaal onderwijs) doorstromen.

- **Leerlingen die vallen onder de zogenoemde bijzondere regeling**

Het gaat hierbij om leerlingen voor wie de aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs (Lwoo)* of TLV voortgezet speciaal onderwijs (VSO) moet worden omgezet. Er kan sprake zijn van een omzetting van:

- aanwijzing Lwoo naar TLV Pro
- TLV VSO naar TLV Pro
- Verlate instromers (leerlingen die nog niet eerder zijn geïndiceerd voor het praktijkonderwijs en aangemeld worden vanuit het voortgezet onderwijs)

- **Nieuwkomers**

Dit zijn leerlingen die niet de Nederlandse nationaliteit hebben en nog maar korte tijd in Nederland zijn. Zij komen in aanmerking voor een TLV Pro na het schooljaar dat de leerling voor het eerst werd meegeteld in het voortgezet onderwijs.

* Vanaf 1 oktober 2020 worden binnen het Samenwerkingsverband Amsterdam-Diemen geen aanwijzingen Lwoo meer afgegeven. Voor meer informatie verwijzen we naar de website van het Samenwerkingsverband.

Om in aanmerking te komen voor een TLV Pro gelden landelijke criteria. De criteria hebben betrekking op de onderdelen leervorderingen en cognitief functioneren. Voor het overzicht van de screenings- en testinstrumenten, die ten behoeve van de indicatiestelling voor praktijkonderwijs gebruikt kunnen worden, wordt verwezen naar de Staatscourant. Dit instrumentarium wordt jaarlijks landelijk vastgesteld en gepubliceerd in de Staatscourant.

Landelijke criteria

Het Samenwerkingsverband bepaalt aan de hand van landelijke criteria of een leerling toelaatbaar is tot praktijkonderwijs. Welke deze criteria zijn kunt u vinden in bijlage 1.

Geldigheid

Elke TLV Pro, die door het Samenwerkingsverband is afgegeven, is geldig gedurende de (rest van de) voortgezet onderwijs schoolloopbaan. De geldigheid is landelijk. Bij verhuizing van een leerling bekostigt het Samenwerkingsverband waar de leerling op dat moment naar school gaat de TLV Pro.

De Toelatingsadviescommissie (TAC)

Sinds de komst van passend onderwijs heeft het Samenwerkingsverband een Toelatingsadviescommissie die de directeur van het Samenwerkingsverband adviseert of een leerling voor een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor voortgezet speciaal onderwijs (VSO) in aanmerking komt. De activiteiten die plaatsvinden in het kader van de TLV Pro komen onder de verantwoordelijkheid van deze commissie. Net als bij de TLV voor het speciaal onderwijs adviseert zij de directeur van het Samenwerkingsverband over het te nemen besluit. Voor het Samenwerkingsverband een beslissing neemt over het toewijzen van de ondersteuning voor praktijkonderwijs moeten twee deskundigen advies geven. De eerste deskundige is een orthopedagoog of psycholoog. Afhankelijk van de leerling geeft tenminste een tweede deskundige advies. Dit is een kinder- of jeugdpsycholoog, een pedagoog, een kinderpsychiater, een maatschappelijk werker, een arts of een deskundige op het terrein van

vmbo en praktijkonderwijs.

Standaarddossiers en beleidsdossiers

Bij het grootste deel van de dossiers is er sprake van een eenduidig toewijzingsbesluit voor praktijkonderwijs. Dit worden standaarddossiers genoemd. Bij een minderheid van de dossiers is er aanvullende specialistische aandacht nodig. We spreken dan van beleidsdossiers. Het gaat dan om criteria die strijdig zijn of een score in een overlapgebied VSO/Pro. Het type dossier is van invloed op de werkwijze die het Samenwerkingsverband hanteert in de route van aanmelding naar besluit.

Communicatie met ouders

Scholen in het voortgezet onderwijs zijn, als aanvragers, verantwoordelijk voor de communicatie met ouders over de aanvraag, de voortgang en het besluit. Voor alle aanvragen dient de aanvragende school voor voortgezet onderwijs de toestemming van ouders inzichtelijk te maken aan de Toelatingsadviescommissie. De voortgezet onderwijsschool die de aanvraag voor een TLV Pro heeft gedaan, is verantwoordelijk de ouders op de hoogte te stellen van de afgegeven TLV Pro. Het Samenwerkingsverband communiceert over de aanvraag alleen met de school.

Aanvragen indienen

Alleen praktijkscholen kunnen een toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs aanvragen. Het Samenwerkingsverband ontvangt formeel uiterlijk 10 weken voor 1 oktober (25 juli) aanvraag van de VO-school. Omdat, mede vanwege de zomervakantie, de schoolperiode tot 1 oktober kort is, acht het Samenwerkingsverband het wenselijk dat de aanvraag al tussen 1 januari en 1 juni wordt ingediend. Aanvragen in deze periode bieden school en Samenwerkingsverband de garantie dat de procedure voor 1 oktober is afgerond. Voor alle beschikkingen na 1 oktober is bekostiging pas in het schooljaar daarna mogelijk. Na ontvangst

van de (complete) aanvraag heeft het Samenwerkingsverband maximaal 10 weken de tijd om een besluit te nemen. Het SWV Amsterdam - Diemen hanteert de landelijke criteria als uitgangspunt voor de toekenning van een toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs. Om voor een toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs in aanmerking te komen wordt gekeken naar aanleg (capaciteitenonderzoek) en naar leerachterstanden (op de gebieden begrijpend lezen, technisch lezen, spelling en rekenen/wiskunde).

Bijzonderheden bij de aanmelding

Voor leerlingen die vallen onder de zogenoemde bijzondere regeling is de reguliere aanmeldroute niet van toepassing. De aanvraag voor deze leerlingen wordt ingediend door de school die zorgplichtig is. Een aanvraag voor nieuwkomers kan pas worden ingediend na het schooljaar dat de leerling voor het eerst (op 1 oktober) werd meegeteld in het voortgezet onderwijs. Voor de testen die, ter onderbouwing, zijn toegestaan, wordt verwezen naar de Staatscourant.

2. De aanmeldroute

Vooraf: jaarlijkse voorlichting aan scholen in het voortgezet onderwijs

Het Samenwerkingsverband informeert alle scholen die praktijkonderwijs aanbieden om kennis te nemen van actuele informatie over (ontwikkelingen in) procedures en werkprocessen die te maken hebben met de aanvraag, beoordeling en afgifte van toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs.

Stap 1: VO-school vraagt een TLV Pro aan

Het Elektronisch Loket KernProcedure (ELK) ondersteunt de uitwisseling van informatie tussen scholen over leerlingen die overstappen van de primair onderwijsschool (PO) naar de voortgezet onderwijsschool (VO). Via Indigo kan de aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring voor praktijkonderwijs (TLV Pro) worden gedaan. Bijlage 2 bevat een toelichting bij het aanmeldformulier toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs.

Stap 2: toetsing op inhoud en volledigheid dossier

Een deskundige van de Toelatingsadviescommissie (TAC) toetst het dossier op inhoud en volledigheid:

- bij ontvangst van een compleet dossier ontvangt de school hierover bericht waarin dit wordt meegedeeld.
- bij een incompleet dossier ontvangt de school bericht waarin wordt aangegeven wat er ontbreekt. De school heeft twee weken de tijd om het dossier volledig te maken. Scholen kunnen binnen deze termijn - met redenen omkleed - eenmalig om verlenging vragen.

Er zijn in deze situatie drie mogelijkheden:

- 1) De school biedt in tweede instantie binnen de gestelde (eventueel verlengde) termijn een dossier aan dat compleet is. De school ontvangt hiervan bericht.
- 2) De school biedt in tweede instantie een dossier aan dat opnieuw als niet compleet wordt

beoordeeld. De aanvraag wordt dan als niet-ontvankelijk beschouwd en de procedure wordt beëindigd. Hierover ontvangt de school bericht. Een aanvraag kan in een later stadium desgewenst alsnog opnieuw worden ingediend. De procedure start dan opnieuw.

- 3) De school reageert niet binnen een termijn van twee weken. De school ontvangt dan bericht dat de aanvraag als niet-behandelbaar wordt beschouwd. Een aanvraag kan in een later stadium desgewenst alsnog opnieuw worden ingediend. De procedure start dan opnieuw.

Stap 3: verwerking gegevens

Het TAC-secretariaat maakt het dossier aan. De TAC-deskundige zorgt voor een juiste verwerking van de dossiergegevens in de applicatie. Die worden vooraf gecheckt. De deskundige maakt vervolgens een afweging van de criteria en zorgt voor een pre-advies. Er ontstaat zo direct een basis voor een toewijzingsbesluit.

Stap 4: interpretatie en verwerking van de uitkomst uit de applicatie

Als de gegevens door een deskundige van de Toelatingsadviescommissie (TAC) zijn verwerkt zijn er twee mogelijkheden:

- Er is sprake van een standaarddossier.
- Er is sprake van een beleidsdossier.

4a standaarddossier

De deskundige van de Toelatingsadviescommissie (TAC) legt het advies van een standaarddossier ter ondertekening voor aan de directeur van het Samenwerkingsverband. Bij elk tiende dossier vindt eerst een check door een collega deskundige van de TAC plaats voordat het ter ondertekening wordt voorgelegd. Het doel van deze steekproef is het systematisch checken of de juiste pre-adviezen worden geformuleerd.

4b beleidsdossier

Elk beleidsdossier wordt beoordeeld door twee deskundigen van de Toelatingsadviescommissie (TAC). Gezamenlijk komen zij tot een advies. De onderbouwing van dit advies leggen zij schriftelijk vast in de applicatie. Het secretariaat van de TAC legt het advies ter ondertekening voor aan de directeur van het Samenwerkingsverband.

Stap 5: het advies wordt voorgelegd aan de directeur van het Samenwerkingsverband

De directeur neemt een besluit. Dit wordt met een handtekening bekrachtigd. De directeur kan beredeneerd afwijken van het advies. Het secretariaat van de Toelatingsadviescommissie bewaart gedurende drie jaar een kopie van het besluit.

Stap 6: communicatie van het besluit met aanvragende school

Het Samenwerkingsverband communiceert het besluit met de school. De school ontvangt door middel van een scan het door de directeur van het Samenwerkingsverband ondertekende besluit.

Stap 7: bezwaarprocedure

Tegen het besluit van het Samenwerkingsverband kan binnen een termijn van zes weken bezwaar worden aangetekend. Zie voor de procedure de website van het Samenwerkingsverband voortgezet onderwijs Amsterdam-Diemen .

Bijlage I: landelijke criteria praktijkonderwijs (Pro)

In het Inrichtingsbesluit WVO artikel 15d wordt beschreven op basis van welke criteria het Samenwerkingsverband een aanvraag voor praktijkonderwijs mag toewijzen.

Praktijkonderwijs

Het Samenwerkingsverband wijst de aanvraag voor praktijkonderwijs toe, indien:

- de leerling intelligentiequotiënt heeft binnen de bandbreedte 55 tot en met 80;
en
- de leerling een leerachterstand heeft op ten minste twee van de vier domeinen inzichtelijk rekenen, begrijpend lezen, technisch lezen en spellen waarvan ten minste één van deze twee domeinen inzichtelijk rekenen of begrijpend lezen betreft en deze leerachterstand gelijk is aan of groter is dan 0,5.

- **Bijlage 2: toelichting bij het aanmeldingsformulier praktijkonderwijs**

Via Indigo kan de aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring voor praktijkonderwijs (TLV Pro) worden gedaan. Zie voor de wijze van aanvragen de Indigo-handleiding ‘aanvraagstelsel toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs’.

C1 De cognitieve gegevens van de leerling

In dit onderdeel gaat het om één van de twee leerling kenmerken die centraal staan bij de beoordeling van de aanvraag door de Toelatingsadviescommissie (TAC), namelijk de cognitieve capaciteiten (IQ). Allereerst moet de naam van de gebruikte test worden vermeld. Deze moet voorkomen op de actuele lijst van te gebruiken instrumenten gepubliceerd in de Staatscourant. Het volstaat om het totaal IQ te vermelden. Vervolgens dient te worden vermeld wanneer het intelligentieonderzoek heeft plaatsgevonden en door wie het onderzoek is verricht. Het is niet toegestaan een intelligentieonderzoek te gebruiken dat langer dan twee jaar voor de aanmelding bij de Toelatingsadviescommissie is afgenomen.

Het intelligentieonderzoek moet zijn uitgevoerd door een bevoegd deskundige of onder diens verantwoordelijkheid door daartoe geschoolde testassistenten. De bevoegde deskundige is een diagnostisch geschoolde psycholoog of diagnostisch geschoolde orthopedagoog.

Het intelligentieonderzoek inclusief het profiel, de totaal- en subscores dient te worden ondertekend door de betreffende psycholoog of orthopedagoog en moet als apart document worden bijgevoegd. Voor verdere uitleg over de toegestane middelen verwijzen we u naar de actuele publicatie van de Staatscourant.

C2 De didactische gegevens van de leerling

In dit onderdeel gaat het om het leerling-kenmerk leerachterstand. In de eerste kolom staan onder de kop didactische vaardigheid de vier onderscheiden leerdomeinen: technisch lezen,

begrijpend lezen, spelling en inzichtelijk rekenen. Over alle domeinen dient informatie te worden verstrekt. In de tweede kolom dient voor elke didactische vaardigheid afzonderlijk nauwkeurig gespecificeerd te worden, welke toets en versie van de toets is afgenomen. Deze toets versies moeten voorkomen op de lijst van te gebruiken instrumenten (zie de Staatscourant) en dienen op een juiste wijze te worden gebruikt.

C3 De sociaal-emotionele gegevens van de leerling

In dit onderdeel wordt de sociaal-emotionele problematiek van de leerling - indien aanwezig – aangegeven. Bij deze leerlingen moet de aanvraag altijd vergezeld gaan van een aparte bijlage met een beschrijving en onderbouwing van sociaal-emotionele problematiek. De leerachterstanden moeten immers worden verklaard, hetzij vanuit cognitieve problemen, hetzij vanuit sociaal-emotionele problemen.

In alle gevallen dient gebruik te zijn gemaakt van één of meer instrumenten uit de lijst met toegestane instrumenten. Het gebruik van schriftelijke zelfbeoordelingslijsten dient op een verantwoorde wijze plaats te vinden (zie de Staatscourant).

D1 Motivering van de aanvraag

Met een samenvatting van de problematiek van de leerling wordt bedoeld dat de school zich in eerste instantie een beeld moet hebben gevormd dat gebaseerd is op alle verzamelde gegevens van de leerling en dat vervolgens wordt beargumenteerd waarom de leerling in aanmerking moet komen voor extra zorg. Deze argumentatie moet gegeven worden voor alle leerlingen. De Toelatingsadviescommissie moet de logische consistentie van de motivering kunnen volgen en in de samenhangende gegevens een verklaring kunnen vinden voor de problematiek van de leerling.

D2 Motivering van de keuze voor praktijkonderwijs

Voor leerlingen met een totaal IQ in de bandbreedte 75 t/m 80 én voor leerlingen bij wie sprake is van strijdige scores op criteria moet expliciet worden aangegeven waarom de school

voor deze leerling kiest voor praktijkonderwijs. Voor deze leerling kan de balans namelijk de ene of de andere kant uitslaan. Het is voor de Toelatingsadviescommissie van groot belang te weten welke overwegingen bij de keuze van de school een rol spelen.